

Maročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 150 lir (za inozemstvo 200 lir), polletno 75 lir, mesečno 15 lir. Plača in toži se v Ljubljani

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ulica 27. Tel. 33-03. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.958

Izhaja vsako sredo

Ljubljana, sreda 21. februarja 1945

Preis - Cena L 2[—]

Reforma uslužben- skega davka

Iz okrožnice Združenja industrije in obrtnikov:

V naši okrožnici z dne 26. avgusta 1944 smo poročali glede prilagoditve predpisov o uslužbenškem davku izpremenjenim razmeram. Takrat najavljene spremembe davčnih določb so bile uveljavljene z naredbno št. 232 z dne 4. decembra 1944, SL list št. 92 z dne 6. decembra 1944, s povratno močjo od 1. VII. 1944. Navzlic tej delni reformi je pa obremenitev službenih prejemkov z uslužbenškim davkom previsoka. Nevzdržnost sedanje lestvice uslužbenškega davka se je pokazala zlasti ob priliki nove ureditve mezd in plač po Vrhovnem komisariju za operacijsko ozemlje »Jadransko primorje«. Zaradi progresivne davčne lestvice, sestavljene na osnovi predvojne dinarske valute z upoštevanjem takratnih pridobitnih in življenjskih prilik, bi poviške plač, kakor jih predvidevajo mezdne ureditve, v pretežni meri absorbirali zvišani uslužbenški davek z dokladi ter zvišani prispevki za socialno zavarovanje. Nadaljnja sprememba odmeritnih predpisov za uslužbenški davek je torej nujno potrebna.

Pokrajinska zveza delodajalcev posveča temu perečemu vprašanju svojo posebno pozornost ter se trajno zavzema v cilju korenite reforme uslužbenškega davka. Gre predvsem za to, da se v sedanji lestvici uslužbenškega davka ter v ostalih odmeritnih predpisih spremene vsi zneski iz dinarjev ali pari v lire. Nadejati se smemo, da se bo sprememba davčnih predpisov v tem smislu v najkrajšem času uveljavila.

S pričakovano reformo se bo davčno breme uslužbenškega davka dejansko v znatni meri olajšalo, toda vprašanje uslužbenškega davka s tem še ne bo v celoti zadovoljivo rešeno. Spričo nastalih bistvenih sprememb v valuti bo progresivnost davčne lestvice slej ko prej povzročila nesorazmerno občutno obremenitev z razmeroma nizkih realnih zaslužkov. Tudi v raznih drugih državah, kakor n. pr. v Italiji, je lestvica za odmero tega davka linearna in ne progresivna. Delodajalci se tudi upravičeno pritožujejo zaradi kompliciranega računanja uslužbenškega davka in doklad ter prispevkov za razne fonde, ki povzročajo mnogo nepotrebne administrativnega dela. Tudi v tem pogledu bi bila zaželena poenostavitev.

V okvirju Pokrajinske zveze delodajalcev bo posebna komisija v najkrajšem času sistematično proučila celotni problem uslužbenškega davka ter sestavila konkretne izpremenjvalne predloge. Prosimo člane, da nam na podlagi svojih praktičnih izkušenj sporoče svoje pripombe ter pobude in predloge glede zaželenih sprememb predpisov o uslužbenškem davku.

Nadaljnje olajšave glede električnega toka

Šef pokrajinske uprave je z odredbo VIII. št. 15/142 predpisal naslednje olajšave od določb o omejitvi potrošnje električnega toka:

1. Dovolj se uporaba električnih dvigal za osebni promet.
2. Obrtni motorji do skupnega učinka 5 KS (3,6 KW) smejo do nadaljnje odredbe obratovati po

Kaj bi bila Evropa brez Nemčije?

Kaj bi bila Evropa brez Nemčije? Na to vprašanje odgovarja daljši članek, ki ga je objavil Hans Glebsattel v »Deutsche Adria Zeitung« in v katerem med drugim pravi:

V od sovražnih čet »osvobodjenih« delih Evrope vlada gospodarski kaos, kakor pravijo zanesljiva poročila sovražnega in nevtralnega tiska. V teh poročilih se nesporno ugotavljajo naraščajoča brezposelnost množic, vedno večje osiromašenje prebivalstva, demonstracije, lakotne revolte in napadi na prevoze živil »osvobodilne vojske«. Ta resnica vzbuja v prizadetih deželah začudenje, kajti kaj takšnega se sploh ni pričakovalo. S prihodom Angležev in Amerikancev naj bi nastala vendar preobilica živil! Namesto tega pa pomanjkanje in neredi. Kaj takšnega ni bilo pod nemško zasedbo oz. za časa zveze z Nemčijo niti v Franciji, ne v Belgiji, Italiji, ne v jugovzhodnih in tudi ne v drugih deželah. Celotni evropski gospodarski potencial je bil v teh letih v živahnem gibanju. V teh deželah niso poznali brezposelnosti, nasprotno število delovnih moči niti ni zadoščalo, da bi se izčrpale vse možnosti. Tudi niso poznali lakote in stiske z živili. Obroki sicer niso bili razkošni, toda zadostni in vsak Nемец, ki je imel kaj posla v zasedenih ali zavezniških deželah, je mogel ugotoviti, da žive v teh deželah v marsikaterem pogledu bolje ko v Nemčiji. Plutokratom na obeh straneh Atlantskega oceana je seveda ta razvoj zelo neprijeten. Ne gre jim v koncept in časopisi poročajo o tem razvoju z vidno nejevoljo ter z očitki proti lastnim vladam, kajti prebivalstvo Evrope more sedaj primerjati plutokratske sisteme gospodarskega vodenja z od Nemčije postavljenim režimom evropske gospodarske skupnosti. Našli so pa izgovor, s katerim bi radi olepšali to stanje in pravijo, da je to »cena za osvoboditev«, ki pa bo le trajala malo časa. Nemčiji ta nazorni pouk evropskih narodov ne more biti ne ljub, ker bo ta nauk gotovo prepričal prebivalstvo teh dežel o vrednosti nemških metod in pravilnosti nemških ciljev. Obžalovati pa je, da je pretrgan razvoj, ki se je začel tako lepo razvijati in ki je dal že tako dobro podlago za bodoče evropsko mirovno delo.

Kako naj se vendar razloži kaos, ki je nastal z vkorakanjem »osvobodilnih« čet? Državni gospodarski minister Funk je v svojem govoru pred zastopniki vseh evropskih narodov na prireditvi Nemškega inozemskega znanstvenega instituta obširno razpravljal o tem vprašanju in je našel na to vprašanje tudi prepričujoč odgovor, kateremu tudi sovražna propaganda ne bo mogla oporekati. V ritmu evropskega gospodarskega koncerta manjka ravno nemški vodilni motiv in zaradi tega ni harmoničnega sozvočja, temveč so le hude disonance. »Brez zdravega in močnega nemškega gospodarstva ne more biti zdravega evropskega go-

dnevi od 8. ure zjutraj do 18. ure zvečer.

Prednji odredbi stopita takoj v veljavo.

spodarstva«, tako ugotavlja minister Funk na podlagi izkušenj. Sedaj so vojaški dogodki raztrgali zvezo med evropskim in nemškim gospodarstvom. Če v normalnih časih je bil srednjeevropski trg z velikansko konsumno in produkcijsko silo svojih 90 milijonov ljudi težišče, ki je določevalo strukturo in storilnost evropskega trga. Do 70 odstotkov vse evropske zunanje trgovine se je razvijalo v mejah evropske celine. Nemški izvoz niti v vojnih letih nazaj, temveč je po vrednosti celo napredoval, po kakovosti pa ohranil staro višino. Dočim je že v normalnih časih ostalo 60 do 65 odstotkov evropskega izvoza v Evropi, je v zadnjih letih narasla ta številka na 100. Pri tem pa predstavlja celotna evropska zunanja trgovina v normalnih letih približno polovico vse svetovne trgovine.

Na tem spoznanju je zgradila Nemčija celotno evropsko gospodarsko politiko, potem ko je večino evropskih dežel zasedla ali sklenila z njimi prijateljstva. Samo po sebi se razume, da je morala privedi ta politika do uspehov, ker je računala z od narave danimi naravnimi možnostmi ter se naslanjala na ozke gospodarske zveze evropskih dežel. Novi red se v Evropi ni uvedel samo na političnem, temveč tudi na gospodarskem polju, da se je obljubljal nov razcvet evropskega kontinenta. Ta novi razcvet Evrope bi v trajnem miru na svetu oplodil vso svetovno trgovino in občno zamenjavo materialnih in duhovnih sil narodov. Državni gospodarski minister Funk je omenil še načela, po katerih se je zgradil novi red in na podlagi katerih se je v letih 1941. do 1943. dosegla gospodarska storilnost evropske skupnosti, katere vrednost

se more oceniti letno na najmanj 600 milijard mark.

Vsi povojni načrti plutokratov pa zanikajo potrebo evropske skupnosti. Gospodarsko življenje evropskih narodov bi hoteli zgraditi plutokrati po svojih lastnih potrebah. To velja tako za USA ko za Angleže ko za Sovjete, pri tem pa si niso niti sami med seboj edini. Zaradi tega so bile tudi številne, v zadnjih časih sklicane konference brez uspeha. Plutokrate navdaja mir z najtežjimi skrbmi. Edina možnost, da se premeta grozeča brezposelnost ter da se prepreči socialna katastrofa, je nezasišana izvozna ofenziva, ki naj zaposli do gigantskih razmer napihneni produkcijski aparat. Vedo, da se more vzdržati na življenju plutokratsko-kapitalni svet le, če more biti kos socialnim nevarnostim v lastnih deželah. Zato si hočejo priboriti svetovno nadvlado in vpreči vse narode sveta v svoj sistem. To pomeni predvsem vključenje Evrope v njih območje nadvlade. To velja tudi za boljševike, ki se hočejo posluževati duhovnih in materialnih sil zapada, da bi tako mogli svetovno revolucijo odločilno pognati naprej.

Narodi v »osvobodjenih deželah« imajo sedaj možnost za praktične primere. Kakšni bodo rezultati teh primerjav, o tem ne more biti dvoma. To kaže že danes vidno nastojenje prebivalstva, ki mora gledati, kako se odvažajo stroji, pa tudi cele tovarne, nadalje razna proizvodna sredstva in tudi ljudje v inozemstvo. To nastojenje »osvobodjenega« prebivalstva tudi jasno kažejo napisi, ki se javljajo ponoči v Parizu in ki pravijo: »Dajte nam kruha — ali pa nam vrnite boche!«

Angleška gospodarska perspektiva

Negotovosti in nejasnosti angleškega gospodarstva v bodočnosti označuje »Das Reich« takole:

Za svoje povojno gospodarstvo ima Anglija nesigurna tla. Gotovo je, da ne bo mogoče obnoviti starih življenjskih oblik, ki jih označujejo in vzdržujejo rente od čezmorskega gospodarstva ter množice, ki ne nosijo vseh državnih bremen. Še to je vprašanje, če bo uresničena pravica do dela, ki je prva od osnovnih pravic modernega gospodarskega življenja. Kaj bo angleško ljudstvo storilo, če se bodo povečana bremena združila s pomanjkanjem dela in služb? To je mora, ki tlači vladajoče in se izraža v mnogih gospodarskih razpravah in načrtih.

Naslednja dejstva so jedro vseh skrbi, ki navdajajo povojno gospodarstvo: 1. Anglija ni varna pred napadi, kar se ji dokazuje že od leta 1940. 2. Obveznost vojaške službe bo odpravila državljansko brezbriznost množic. 3. Isto bo povzročila tudi razširitev kroga davkoplačevalcev od 3,8 na 15,5 milijona in to oboje pomeni uvod v novo dobo odnošajev med državo in narodom. 4. Oslabitev plačilne bilance in negotovosti pri preskrbi surovin in živil.

Kako težko bo z uresničenjem

pravice do dela ali kako velika je nevarnost brezposelnosti, se vidi iz naslednje ugotovitve tako zvane »Bele knjige«: Povečanje zaposlenosti v industriji od junija 1939. do junija 1944. je z eno svojo tretjino odpravilo predvojno brezposelnost, dve tretjini pa tvori zaposlitev oseb, predvsem žensk, ki prej sploh niso bile zaposlene.

Na ta način je angleška piramida zaposlenosti na slabih nogah. Upoštevati pa je treba tudi to, da bo število demobiliziranih vojakov še enkrat toliko ko število žena, ki so bile pritegnjene k vojni delovni službi in ki po vojni ne bodo več potrebne pri delu, ki ga zdaj opravljajo. Na vsak način bo moralo biti po vojni na razpolago več delovnih mest in služb, kakor jih je danes, če se hoče preprečiti brezposelnost. Pri tem je treba pomisliti, da je v mirni dobi 15% vseh industrijskih delavcev (brez rudarjev) delalo za zu-

Učite se strojepisja!

Praktično znanje koristno vsakomur. — Novi tečaj pričenja redno vsak teden. — Vpisovanje dnevi o. Informacije, prospekti: Trgovsko učil šče „Christofor učil zavod“, Ljubljana, Demobranska ulica št. 15

nanje gospodarstvo, danes pa delajo samo še 4% in veliko vprašanje je, če je sploh mogoča obnova zunanjega gospodarstva v nekdanjem obsegu. Dalje je težišče zaposlenosti danes pri industriji za predelavo železa, ki se bo morala takoj po vojni po veliki večini spet preurediti za proizvodnjo konsumnih predmetov. Kako bo to preureditvijo, je danes popolnoma negotovo, ker še ni videti nobene iniciative ne od samih podjetij in tudi ne od države.

Delovna služba in otroški vrtci

V Nemčiji so se v zadnjih letih zelo razširile organizacije otroških vrtcev, ker so ta vzgajališča in zavetišča tudi tesno združena z delovno službo. Otroški vrtci razbremenjujejo matere, ki so na delu. Stalnih otroških vrtcev je nad 17.400, obiskuje jih pa okrog 182 tisoč otrok. Po pobudi in s pomočjo Nemške delovne fronte pa je bilo ustanovljenih tudi mnogo otroških vrtcev pri raznih industrijskih obratih, potem pa pridejo še sezonski otroški vrtci, ki delujejo v času žetve po vaseh. Od leta 1941. je bilo ustanovljeno okrog 7500 novih stalnih otroških vrtcev ter nad 5600 pomožnih otroških zavetišč. Ob zadnji žetvi je bilo 10.300 sezonskih otroških vrtcev in zavetišč, vsega skupaj pa je nad 34.000 otroških vrtcev, v katerih je okrog 1,3 milijona otrok v negi in vzgoji, da so razbremenjene matere, ki jih je domovinska dolžnost poklicala na delo.

Zavezniki krivi prometnega nereda v Franciji

Pariški list »Combat« je ostro napadel zaveznike, ki da so glavni krivi nereda v francoskem prometu. List ugotavlja, da zastoja v prometu ni kriva niti železniška uprava niti de Gaulleova vlada. Krivi so zavezniki, ker so 60 odstotkov vsega železniškega parka zasegli za svoje potrebe. Če bi zavezniki pripeljali s seboj vagonne ter potrebni material, ne bi bilo v Franciji nikakih resnejših železniških prometnih ovir.

Konkurenčen prekop Sueškemu

Koncesija Sueške prekopne družbe velja 99 let in ugasne 1. 1968. Tedaj pride prekop v egiptski roke. V zvezi s tem se je pojavil nov načrt prekopa, ki naj čisto nadomesti Sueški prekop. Novi prekop naj bi šel iz palestinskega pristanišča Akka skozi Genezaretsko jezero in Tihomorje ter se naj bi končal v El Akabi ob Rdečem morju. Tehnične težkoče za zgraditev novega prekopa ne bi bile nepremagljive. Pri Genezaretu bi se moral presekat 500 m visok gorski greben, drugi greben pa med Tihim morjem in Sinajskim polotokom. Prvi greben bi bil dolg 50, drugi pa 175 km. Ves Sueški prekop pa je dolg 165 km. Vrednost novega prekopa pa bi bila v tem, ker bi bil mnogo bolj globok in tudi širši od Sueškega prekopa. Mestoma je Sueški prekop globok samo nekaj nad 9 m. Tudi premalo širok je Sueški prekop in v najboljšem primeru prevozijo ladje prekop v 24 urah. Da pa se bo mogel zgraditi novi prekop, bo treba rešiti tudi mnogo političnih vprašanj, ki izvirajo iz nasprotstev med angleškimi, francoskimi in arabskimi interesi.

Delovni trg v Ljubljanski pokrajini

† Ivana Florjančič

V ponedeljek je umrla po kratki bolezni ugledna in priljubljena trgovka in posestnica gospa Ivana Florjančič. Stara je bila 72 let, dolgih 55 let je prodajala zelenjavo in divjačino na trgu, a ko je utrujena legla, je bilo po nekaj dneh tudi konec njenega življenja, ki ni nikdar moglo biti brez dela.

Gospa Florjančičeva je bila vzor dobre in skrbne matere in gospodinje. Neumorno delavna, skrbna in ljubezniva se je vsa posvetila delu in družini. Smrt je njen prvi in zadnji počitek, žar njene velike, požrtvovalne ljubezni pa bo vse njene ogreval do konca dni. Trije otroci so ji umrli, šestim pa je utrla dobro življenjsko pot. Najstarejši sin Janez je upokojeni poštar na Bledu, hči Milka je vdova zaslužnega ravnatelja OUZD dr. Jože Bohinjca, Stanko in Alojz sta ugledna trgovca, Milan uradnik mestne občine, na domu pa je hčerka Ivanka. Kakor bo ves ta rod častil spomin svoje dobre mame, stare mame in prababice, tako se bodo tudi mnogi Ljubljani spominjali popularne Trnovčanke, ki je poznala vsa Ljubljano ter ni nikdar prikrivala vrlin svojega lepega značaja.

Ivani Florjančičevi blag in časten spomin, žalujočim rodbinam pa naše iskreno sožalje!

Božična nagrada

Na vprašanje Zveze delodajalcev, ali so podjetja dolžna izplačati božično nagrado tudi takim uslužbenecem, ki so zapustili delodajalca brez predhodne zakonite odpovedi, je bilo sporočeno:

>Sklicujoč se na Vaš dopis, Vam sporočam naslednje pojasnilo Vrhovnega komisarja: V primeru, da so uslužbenec (delavec ali nameščenci) prekinili svoje službeno razmerje z delodajalcem brez zakonite odpovedi, nimajo pravice do božične nagrade. Božična nagrada je namreč priznanje v denarju za posebne storitve ali za posebno uspešno vodstvo obrata.

Obveščamo o tem vsa prizadeta podjetja zaradi pravnega nadaljnega ravnanja.

Združenje trgovcev.

Izplačevanje mezd pri nočnem delu

Združenje industrijcev in obrtnikov razglasa:

Z ozirom na uvedbo nočnega dela v tiskarniških in tekstilnih podjetjih smo zaprosili na pristojnem mestu za avtentično pojasnilo, ali pripada delojemalcem onih podjetij, ki so po oblastveni odredbi prisiljena obratovati zaradi izjemnih prilik samo ponoči, pribitek za nočno delo, kakor ga predvidevajo kolektivne pogodbe, oziroma odredbe Vrhovnega komisarja.

Pokrajinska zveza delodajalcev se je obrnila za tolmačenje na nemškega svetovalca oziroma na Vrhovnega komisarja ter je prejela sedaj naslednje rešitev:

>Ne morem se pridružiti mnenju Pokrajinske zveze delodajalcev, da se za delo, ki se na osnovi oblastvene odredbe vrši kot delo v šihlu ali kot redno delo ponoči, ne plača pribitek za nočno delo. Za delojemalce tekstilnih in iskar-niških podjetij bi bila trdota, če se ne bi za nočno delo, ki je bilo oblastveno odrejeno, priznal pribitek za nočno delo. Iz načelnih razlogov sem za to, da se za čas trajanja nočnega dela na osnovi oblastvene odredbe prizna za delo v času od 22. do 6. ure pribitek 15%.

O tem obveščamo prizadeta podjetja.

O gibanju registrirane nezaposlenosti in o posredovanju dela posnemamo iz poslovnega poročila Borze dela naslednje podatke:

V začetku leta 1943. je prišlo največ brezposelnih na stavbno industrijo (452 ali 31.07%), potem slede: oblačilna industrija (143 ali 9.83%), tekstilna industrija (138 ali 9.49%), papirnice in grafična industrija (114 ali 7.83%) ter razni poklici (106 ali 7.28%), dočim je imelo ostalih 17 gospodarskih panog 502 brezposelna ali 34.50%.

Konec decembra 1943. je prišlo največ brezposelnih na strojno industrijo in livarne, in sicer 155 ali 19.40%, na tekstilno industrijo 113 ali 14.14%, na razne poklice 98 ali 12.27%, na trgovska podjetja 84 ali 10.51%, dočim je ostalih 18 gospodarskih panog skupaj zaznamovalo 349 brezposelnih ali 43.98%.

Razvidnica brezposelnih po spolu dokazuje, da je število brezposelnih žensk višje od števila moških, kar je neizogibna posledica vojne. V začetku leta je bilo 599 brezposelnih moških proti 856 ženskam ali 41.17% : 58.83%. Moški so prevladovali v 6, ženske v 13 gospodarskih panogah, v 3 panogah pa je bilo razmerje enako. Konec

leta pa se je to nesorazmerje stopnjevalo tako zelo, da je imela Borza dela v razvidu le 149 brezposelnih moških proti 650 ženskam, kar znači v odstotkih 18.65% : 81.35%! Nad polovico brezposelnih (450 ali 56.32%) so izkazovale 4 gospodarske panoge, in sicer: strojna industrija 155 = 19.40%, tekstilna industrija 113 = 14.14%, razni poklici 98 = 12.27%, trgovska podjetja 84 = 10.51%, skupaj 450 = 56.32%, dočim je 16 panog izkazovalo 349 brezposelnih ali 43.68%, 2 panogi (električne centrale — plinarne, vodovodi ter higiena — brivci) nista imeli nobenega brezposelnega.

Posredovanje dela

Vsega je bilo v I. 1943. nameščenih po Borzi dela in njenih okrajnih in občinskih namestitvenih oddelkih 12.540 (prejšnje leto 14.196) oseb. Mesečno je bilo povprečno 1045 posredovanj. Na Ljubljano in okolice je prišlo 9883 posredovanj ali 78.81%. Letni pregled izvršenih posredovanj po poklicnih skupinah in gospodarskih panogah je naslednji:

Gospodarska panoga	Uradniki del.	Kval. del.	Nekval. del.	Skupaj
1. Rudarstvo in industrija kamna	5	75	26	106
2. Zivilska industrija	1	213	98	312
3. Strojna industrija	23	506	162	691
4. Stavbarstvo in ceste	47	898	4331	5276
5. Elektr. centrale, plinarne	12	59	28	99
6. Tekstilna industrija	28	67	267	362
7. Oblačilna industrija	1	766	292	1059
8. Gozdna in lesna industrija	9	439	500	948
9. Kemična industrija, kožarstvo	14	44	89	147
10. Steklarska ind. in keramika	1	5	2	8
11. Grafična industrija, papirnice	13	50	147	210
12. Transportna podjetja	4	70	3	77
13. Gledališki igralci, muzikantje	—	5	1	6
14. Državna podjetja	19	1	12	32
15. Gostinski obrati, hoteli	2	70	178	250
16. Svobodni poklici	18	5	5	28
17. Higiena, brivci	—	143	109	252
18. Trgovska podjetja v splošnem	49	211	112	372
19. Posluga	—	3	1830	1833
20. Denarni zavodi, zavarovalnice	26	—	2	28
21. Poljedelstvo, gozdarstvo, lov	3	11	146	160
22. Razni nedoločeni poklici	200	20	64	284
Skupaj	475	3661	8404	12540

Od skupnega letnega števila izvršenih posredovanj je prišlo na nekvalificirane delavce 8404 ali 67%, na kvalificirane 3661 ali 29.2%, na uradnike 475 ali 3.8%.

Največ nekvalificiranih delavcev je bilo posredovanih v gospodarski panogi stavbarstvo in ceste (4331 ali 51.53%) ter v panogi hišna posluga (1830 ali 21.10%). V dveh panogah torej 73.31%, v vseh ostalih 20 panogah pa 26.69%.

Kvalificiranih delavcev je bilo največ posredovanih v panogi stavbarstvo in ceste (898 ali 24.53%), v oblačilni industriji (766 ali 20.92%) ter v strojni industriji (506 ali 13.82%).

Največ posredovanih uradniških moči je prišlo na razne nedoločene poklice (200 ali 42.10%).

Od skupnega števila izvršenih posredovanj je prišlo na uslužbenke 8651 ali 69%, na uslužbenke pa 3889 ali 31%. Največ posredovanj za moške je bilo izvršenih v

gospodarski panogi stavbarstvo in ceste (5114), nadalje v gozdni in lesni industriji (898) ter v strojni industriji (648). Ženske delovne moči so bile največ posredovane v panogi hišne posluge (1744) ter v oblačilni industriji (557).

Do konca leta je odšlo na razna dela v Nemčijo po posredovanju Borze dela skupno 878 ljudi. Največ teh delovnih moči je bilo posredovanih iz Ljubljane-mesto in sicer 520 (59.23%), nato iz Kočevja 147 (16.74%), Ljubljane-okolica 67 (7.63%), Črnomlja 58 (6.61%), Novega mesta 55 (6.27%), najmanj pa iz okraja Logatec in sicer 31 (3.52%).

Kvalificiranih delovnih moči je bilo skupno posredovanih 351 ali 40%, od teh 318 moških (90.6%) in 33 žensk (9.4%). Nekvalificiranih delovnih moči je bilo posredovanih skupno 527 ali 60% in sicer 416 moških (78.94%) ter 111 žensk (21.06%). Od posredovanih

delovnih moči (878) je prišlo samo na 4. gospodarsko skupino skoraj polovico (407 ali 46.36%).

Plačujoči člani in prispevki

Število plačujočih članov Borze dela se krije s številom plačujočih članov vseh treh bolniških blagajin v pokrajini (Zavod za socialno zavarovanje, TBPD, Merkur), v osebni obseg plačujočih pa ne spadajo tisti delavci in nameščenci, ki so zavezani socialnemu zavarovanju po določbah pravil za bratovske skladnice. Število plačujočih članov, ki je znašalo meseca septembra 1943 še 27702, se je že oktobra znižalo na 22510. Osební obseg podpirancev izhaja iz obsega plačujočih članov, ker mora vsakdo, ki prosi za redno podporo, izpolniti tudi glavni stvarni pogoji, da je bil vsaj 200 dni bolniško zavarovan.

Glavni vir dohodkov Borze dela tvorijo doklade, ki se pripisujejo prispevkom za bolezensko zavarovanje. Te prispevke predpisujejo in izterjujejo Zavod za socialno zavarovanje (ZSZ) in Trgovsko bolniško podporno društvo. Do 1. decembra 1943 je prispeval te doklade tudi Merkur, ki pa je tedaj prišel v likvidacijo.

Z uredbo biv. Visokega komisarja o preureditvi Borze dela od 21. aprila 1942 je bilo ukinjeno Pokrajinsko ravnateljstvo dela, njemu doslej pripadajočo 7% no tangentno od prispevkov pa prejema od 1. maja 1942 dalje Borza dela tako, da znaša njena skupna tangenta 85%+7%. V veljavi je torej naslednja razdelitev prispevkov za javno službo posredovanja dela v Ljubljanski pokrajini: 3% dobi šef pokrajinske uprave, 92% dobi Borza dela, 5% dobijo organi delavskega zavarovanja.

Predpis doklad za Borzo dela je l. 1943. znašal 2.57 milijona lir, od tega pri ZSZ 1.94 milijona, pri TBPD 611.244 lir, pri Merkurju 12.111 lir, organi delavskega zavarovanja pa so Borzi dela od tega nakazali 2.29 milijona lir. Od leta 1942. se je zaostanek doklad za Borzo dela zvišal za 107.570 lir ali za 15.6%.

Obrazci k naredbi o pre skrbi vpoklicancev na delovno službo

Dodatno k naši okrožnici z dne 27. januarja 1945 sporočamo članom, da je odredba o preskrbi oseb, vpoklicanih na delovno službo, o kateri smo poročali v navedeni okrožnici, medtem izšla v Službenem listu šefa pokrajinske uprave števil. 9 z dne 31. januarja 1945. Obenem z odredbo je priložen tudi obrazec prošnje za povračilo na delovno službo vpoklicanim delojemalcem izplačanih prejemkov, kakor tudi obrazec prošnje za povračilo delovnega dohodka obrtnikom in pripadnikom svobodnih poklicev.

Združenje industrijcev in obrtnikov

Davki na vojni dobiček

>Das Reich< navaja:

Francoski finančni minister je poostiril obdačenje vseh vojni dobičkov in nadzorstvo nad naložbami denarja v inozemstvu. Na povedana je tudi izmenjava bankovcev, ki bo izvedena menda takoj v Belgiji.

V Belgiji uvajajo tudi davek na vojne dobičke. Dobički nad 200.000 frankov bodo najbrž sploh zaseženi, davek na vojne dobičke od 50.000 do 200.000 frankov, pa bo znašal do 70%. Vojni dobički se bodo računali in obdačevali od 9. maja dalje.

Na Finskem pa pripravljajo za radi plačevanja vojne odškodnine davek na premoženje, ki bo znašal do 20%.

Najnižje stanje švedske zunanje trgovine

Glasilo švedskega Združenja izvoznikov »Svensk Utriheshandel« je ugotovilo, da je bilo preteklo leto z ozirom na švedsko zunanjo trgovino najslabše leto v vsej seriji vojni. Tudi v prejšnji svetovni vojni ni bilo nobenega tako slabega leta. Vrednost vsega v letu 1944. uvoženega in izvoženega blaga je dosegla le 11.5 milijona kron. Tako nizko ni padla švedska zunanja trgovina od l. 1912. dalje. V l. 1938. je dosegla švedska zunanja trgovina še več ko 37 milijonov ton.

ANDREJ ZORMAN

trgovina z mešaním blagom
LJUBLJANA VII

Svetlobna telesa, električne stroje in aparate, elektroinstalacijski material, tehnične predmete

Vam najugodnejše nudi tvrdka

Slavo Kolar

LASTNIK: MILAN KOLAR

Ljubljana, Dunajska c. 25a / Tel. 24-66

DOMAČA LANENA PROIZVODNJA

PLATNO d.z.o.z.

PREJ SIEGEL IN DRUG

LJUBLJANA

Pozor stavbeniki in hišni posestniki!

Dobavljam, polagam, stružim ter loščim tudi stare parkete

JOSIP BRLEC

Ljubljana - Kolodvorska ulica 28 - Tel. 37-68

Papirocel

Izdelovanje vrečic — Predelava papirja in celofana
Ljubljana — Lepodvorska 23 — Tel. 31-69

Dvojni jubilej ugledne trgovke

Pretekli teden je praznovala dobro znana ljubljanska trgovka gđ. Widmayer Katinka, lastnica sloveče galanterijske trgovine »Pri soncu« v Kresiji dvojen praznik; dočakala je čila in zdrava 70-letnica starosti, obenem pa zre s ponosom na 45 let svojega uspešnega, samostojnega trgovskega udejstvovanja. Rojena v ljubljanskem »Količju« se je po končani šoli izučila trgovine v takrat široko znani Severjevi prodajalni na Blokah, nakar je kot marljiva pomočnica izpopolnjevala svoje znanje v polno zadovoljstvo in veselje tako svojih šefov kakor tudi kupujočega občinstva. Uslužbena je bila najprej pri Grebenčevih v Velikih Laščah, nato pa v Bobenčkovi trgovini na Viču. Izredno veselje do trgovine, obenem pa njena odločna volja in izredna vztrajnost so ji dale že v zgodnji mladosti dovolj poguma, da se je 25 let stara osamosvojila in prevzela od svojega zadnjega šefa g. Veča oz. Petriča renimirano trgovino »Pri soncu«, ki jo nemurno vodi še danes. V vsej dolgi dobi 45 let je morala prebrskati marsikatero težko krizo, katero pa je s svojo žilavostjo, podjetnostjo in vestnostjo vedno uspešno premagala. Tudi zadnje težke bolezenske nesreče in operacije je niso mogle potlačiti; čila na duhu in telesu stopa jubilatka novim naporom in težavam vedro in pogumno naproti. Naj pridružimo pristrnim čestitkam njenih domačin ter mnogoštevilnih znancev svoje odkrite želje tudi mi v pričakovanju, da bo gđ. Widmayerjeva slavila še marsikateri jubilej enako mladostna in bistra v srečnejših in mirnejših razmerah!

Zunanja trgovina Švice

Tudi proti koncu lanskega leta je švicarska zunanja trgovina precej nazadovala. Mesece decembra so uvozili 53.800 ton, prejšnji mesec pa še 96.200 ton. Uvoz je bil meseca novembra vreden 66,6, decembra pa 50,6 milijona šv. frankov. Decembra l. 1943. pa je znašal uvoz že 334.500 ton, vreden pa je bil 134,2 milijona šv. frankov. V primerjavi s predvojnimi leti se je uvoz po količini skrčil skoraj za 90 %.

Izvozili pa so lani v novembru 16.200 ton, v decembru pa 15.500 ton, dočim je znašal izvoz v decembru 1943 okrog 51.000 ton. V enem letu se je izvoz skrčil skoraj za dve tretjini.

Ves lanski uvoz je bil 2,62 milijona ton v vrednosti 1185,9 milijona, prejšnje leto pa 3,97 milijona ton v vrednosti 1727,1 milijona šv. frankov. Izvoz je dosegel lani 304.700 ton v vrednosti 1131,8 milijona, l. 1943. pa 365.600 ton v vrednosti 1628,9 milijona šv. frankov.

Po količini se je uvoz od l. 1943. skrčil za 34 %, po vrednosti pa za 31 %, dočim je izvoz po količini skrčen za 17 %, po vrednosti pa za 30 %.

Angleška in ameriška industrija jekla

Ko angleška industrija jekla snuje in razlaga svoje povojne namerje, izraža pri tem tudi svoje skrbi zaradi ameriške konkurence. Ze večkrat je bilo ugotovljeno, da je industrija jekla v USA v zadnjih letih svojo proizvodnjo tako povečala, da ta dosega in morda tudi že presega kapaciteto angleške industrije jekla. Dalje se naglašja, da so ameriški obratni moderniji ter da so v Ameriki uveljavljene boljše produkcijske metode. S povečanjem proizvodnje se v Angliji tudi preveč zvišujejo produkcijski stroški. V Ameriki so delavske mezde višje ko v Angliji, a se tudi vsi drugi večji izdatki vselej laže prenesejo pri vedno večji proizvodnji, za katero je vedno dovolj dobrih odjemalcev.

Nepremičnine Pokojninskega zavoda

Poslovno poročilo Pokojninskega zavoda opozarja, da računski zaključki uprave nepremičnin za poslovno leto 1943. ne predstavljajo dejanskega upravljanja nepremičnin. Ti računski zaključki, kakor tudi oni za leto 1941. in 1942. obsegajo a) zavodove nepremičnine, ki se nahajajo na področju zavodove teritorialne pristojnosti in ki jih je zavod tudi dejansko upravljal, in b) zavodove nepremičnine, ki se nahajajo na bivšem zavodovem področju in katerih zavod dejansko ni mogel upravljati.

V prvem primeru predstavljajo računski zaključki uspeh dejanske uprave, v drugem primeru gre le za ocenjene (suponirane) dohodke in izdatke.

Nepremičnine v splitskem področju so prešle v septembru 1943 v upravo zagrebškega Pokojninskega zavoda, od splitske podružnice pa je zavod prejel obračune le za prvih sedem mesecev leta 1943. in ne za vso dobo do odstotne zagrebškemu Pokojninskemu zavodu. Zato so računski zaključki splitskih nepremičnin za leto 1943. sestavljeni tako, da predstavljajo za prvih sedem mesecev dejanske dohodke in izdatke, za ostalih pet mesecev pa ocenjene dohodke in izdatke.

Ocenitev dohodkov in izdatkov je bila v letu 1941. in 1942. izvršena tako, da so bili dohodki povzeti v višini, kakor so jo izkazovali računski zaključki za leto 1940. Izdatki so bili ocenjeni globalno z zneskom 200.000 lir za leto 1941., z zneskom 300.000 lir za leto 1942. Izdatki za splitske nepremičnine pa so bili za preostalih 5 mesecev leta 1943. ocenjeni na podlagi povprečja izdatkov za prvih sedem mesecev istega leta in določeni z zneskom 100.000 lir. Skupna svota ocenjenih izdatkov v gospodarskem računu nepremičnin za leto 1943. znaša 400.000 lir.

V poročilu so prvič navedeni posebej izdatki za ljubljanske nepremičnine. Te nepremičnine namreč zavod ves čas dejansko upravlja, zato nudijo le-ti podatki realno sliko gospodarjenja z nepremičninami. Ti podatki jasno kažejo, da so na donos stanovanjskih hiš tudi v letu 1943. vplivali naslednji pojavi: na eni strani maksimiranje najemnin na predvojni višini, na drugi strani pa zaradi vojne zvišanje davščin in zvišanje cen za izdatke.

Investicijska (nabavna) vrednost nepremičnin se je v letu 1943. zvišala za 148.992,09 lir tako, da je znašala celotna investicijska vrednost vseh nepremičnin po stanju konec leta 56,99 milijona lir.

Investicije, na novo izvršene v letu 1943. se nanašajo na nepremičnine, ki jih je zavod v tem letu dejansko upravljal. Tu gre za razne preureditve, za dela za zaklonišča in za plačilo tožbenega zahtevka in pravnih stroškov.

Odpis za vse nepremičnine je znašal 1,5 % in je izkazan med izdatki gospodarskega računa za obvezno zavarovanje. Celotni odpis do 31. XII. 1943 je narasel na 11,34 milijona lir.

Odstotek odpisa je enak za vse nepremičnine, tako za vse stanovanjske hiše, kakor tudi za zemljišča. Po internih predpisih dunajske prakse je treba skrbeti za tako odpisovanje, da se doseže obrestovanje, ki ga zahtevajo zavarovalno matematični računi.

Knjižna vrednost vseh nepremičnin je znašala konec leta 45,65 milijona lir ali za 1,5 % manj kot v l. 1942.

Vrednost vseh nepremičnin je razdeljena takole: od investicijske vrednosti pride na nepremičnine v Ljubljani 37,04, v Nemčiji 13,55, na Hrvaškem 6,40, skupaj 56,99 milijona lir, od knjižne vrednosti pa na nepremičnine v Ljubljani 29,84, v Nemčiji 10,21, na Hrvaškem 5,58, skupaj 45,65 milijona lir.

Zavod je upravljal l. 1942. nepremičnine v Ljubljani in Dalmaciji (Split, Solin, Korčula), v septembru 1943 pa je izgubil upravo tudi za dalmatinski del. Konec l. 1942. je prišlo na njegovo upravo 74,9 % vseh nepremičnin, konec l. 1943. pa 65 % vseh nepremičnin (od njihove investicijske vrednosti).

Štednja z električnim tokom

Vojni čas zahteva od vseh ljudi omejitve v njihovih zahtevah, željah in potrebah. Potrebna je tudi omejitev potrošnje električne energije, ker ne gre, da bi zaradi neuvidevnosti peščice ljudi morale ostati množice potrebnih ljudi brez električne razsvetljave, ki jo danes štejejo že med življenjsko neobhodne potrebščine.

Pri omejitvi porabe električne energije morajo iti naša prizadevanja predvsem za to, da čim več prihranimo na porabljenih kilovatnih urah. Prav posebno pa moramo paziti na to, da v časih največjih obtežb v električni centrali ne povzročamo s svojimi svojevoljnimi in večkrat pretiranimi priklapljanji žarnic, peči, likalnikov in drugih električnih aparatov preobremenitve, zaradi katerih pride celo do odklapanja celih mestnih delov ali pa samo posameznih ulic.

Cesto čujemo od nepoučenih, naj bi se poskrbelo, da bo dovolj električnega toka zjutraj, preden se zdan in zvečer od mraka pa do 21. ure, pa bo vse zadovoljno. Pri tem taki modrijani ne pomislijo, da bi sami mnogo pripomogli k temu, če bi se v teh časih največjih obremenitev, ko prihaja k obtežbi po obrti in industriji še obtežba zaradi potrebe za razsvetljavo, čim bolj omejili in porabljali samo neobhodno potrebne žarnice ter strogo pazili na to, da ne bo priključena prav nobena žarnica za opravila, ki bi jih prav lahko opravili bodisi uro prej ali uro kasneje.

Ze iz odredb, ki so izdane po pristojnih oblasteh, je razvideti, da je najvišja obremenitev v električni centrali po 16. uri, ki traja nekako tja do 19. ure. Samo po sebi umljivo je, da se moramo pač vsi potruditi, da se bomo v tem razdobju dneva zadovoljili le z najmanjšo razsvetljavo. Mnogo se greši v tem pogledu. Na tisoče je prostorov v Ljubljani, kjer se lahko omejimo pri razsvetljavi. Naj navedemo nekaj primerov, ki bodo osvetljevali in prikazali tudi gospodarsko škodo, ki jo imajo posamezniki in podjetja, če se vdajajo nepaznji in potratnosti pri razsvetljavi.

50.000 predob in čakalnic je v Ljubljani. Če sveti v teh prostorih le ena 25 vatna žarnica po nepotrebnem dnevno le po pol ure, smo potratili četrtilijona kilovatnih ur letno in zapravili dobrih tričetrtilijona lir.

Bliži 40.000 stranišč po privatnih stanovanjih, uradih, tovarnah itd. razsvetljujemo z električno 100.000 kilovatnih ur lahko letno iztrgamo potrat, če pazimo, da ne gori nobena teh žarnic brez po-

trebe niti četrtilijona dnevno. Prihranili smo si s tem dobrih 300 tisoč lir.

5.000 hiš je v Ljubljani in prav toliko stopnišč, 5.000 shramb in 5.000 kopalnic, ki jih električno razsvetljujemo. Stopnišča so razsvetljena cele ure brez potrebe, v shrambah in kopalnicah često pozabimo izklopiti stikalo in žarnica sveti vso dolgo noč v prazno. 200 tisoč kilovatnih ur lahko prihranimo, če stopnišča preklopimo na avtomatska stikala in pazimo na pravočasni izklop, 650.000 lir si tako lahko obdržimo za druge potrebe.

Če poslušaj radio, tedaj ugasni električno razsvetljavo, v polmraku svetlobe, ki jo daje tvoj radio-aparat, boš zbranejšje poslušal. Tudi prihranek na elektriki je koristen. Pri 5.000 radio sprejemnih aparatov v Ljubljani, ki sprejemajo dnevno po dve uri v večernem času, prihranimo s tem, da utrmeno dovoljeno 40 vatno žarnico, 150.000 kilovatnih ur in pol milijona lir na leto.

V neki pisarni, kjer je zelo veliko prometa s strankami, smo opazili naslednje: Še preden se je zmrčilo, je prižgal služitelj v dveh čakalnicah 5 svetilk vsako z žarnico po 100 W. V prostoru je čakalo 10 strank, da pridejo na vrsto pri predstojniku urada. Popolnoma bi zadoščalo v takem primeru, če bi gorele v eni čakalnici samo ena svetilka, druga čakalnica naj bi se pač ne uporabljala. Takih primerov je gotovo še mnogo in bi odgovorni predstojniki sami najbolje presodili, kaj in kako ukreniti, da bo čim manj žarnic istočasno prižganih. Tudi v pisarnah se je omejiti le na razsvetljavo na delavni mizi, stropnih svetilk pa ni istočasno priključevati. Prav isto velja za obrtniške delavnice in tovarniške obrate ter za trgovske prostore in skladišča.

Mnogo lahko prihranijo gostinski in kavarniški obrati na ta način, da snamejo s svetilk mlečna stekla in razsvetlujejo namesto s posrednim načinom pač neposredno z žarnicami manjše svetlobne jakosti. Treba se je omejiti in odpovedati razkošni razsvetljavi tudi v javnih lokalih in se zadovoljiti le s skromno in najpotrebnejšo.

Prav tako je možno v stanovanjih prištediti marsikaj, če si razdelimo posel tako, da čim več dela opravimo v dnevnem času in ob dnevni svetlobi. Vsak človek potrebuje vsaj pol ure počitka med dnevom. Če si pridržimo ta kratek odmor za čas, ko se zmrči, in v tem dnevnem razdobju izhajamo brez razsvetljave, tedaj bomo vsi skupno mnogo prihranili. Z uredbo Pokrajinske uprave je dovoljena v privatnih stanovanjih uporaba žarnice učinka 40 vatov. Če bi vsi stanovalci v Ljubljani opravili kar največ dela v dnevnem času in bi se z nastopom mraka omejili na skupno bivanje v eni sobi svojega stanovanja, bi prihranili na razsvetljavi gotovo letno dobrih 400.000 kilovatnih ur in na ta način zmanjšali skupno izdatke skoraj za poldrug milijon lir. Pa tudi obtežbo v centrali bi izdatno znižali, če bi se navadili na to, da pri prehodu iz sobe v sobo najprej ugasnemo svetilko v prostoru, ki ga zapuščamo, in nato prižgemo v prostoru, v katerega prihajamo. Zlasti pa tako, da po nepotrebnem ne prižgemo žarnic, če si poiščemo v sosednem prostoru kako potrebščino, za katero točno vemo, kje je shranjena in bi v polmraku to prav lahko opravili. Treba se je privaditi na skromnost prav v vseh pogledih in seveda tudi pri razsvetljavi.

Benedik Ivanka
Cvetličarna „Split“
Ljubljana, Franciška ul.

M. Geršak

Ljubljana — Prečna ulica

Priporoča se

A. JANEŠ

delikatesna trgovina
Ljubljana, Ulica 3. maja

INTRA D. Z. O. Z.

za proizvodnjo in razpečavanje
gradbenih in tehničnih potrebščin
Ljubljana — Dunajska cesta štev. 37a

Aleksander M. Friedrich
eksport lesa — Ljubljana

Obrtniški vestnik

Nova ureditev mezd in plač

Kakor smo že poročali, je Vrhovni komisar za operacijsko ozemlje - Jadransko primorje izdal novo ureditev mezd in plač za 17 strok. V veljavo so že stopile ureditve za naslednje stroke: 1. za industrijo in obrt predelave lesa; 2. za opekarsko industrijo; 3. za minarske obrate in tovarne jedilnega olja; 4. za kovinsko in elektriško industrijo in obrt in 5. za obrate naravnega kamna. Prednje ureditve so bile že objavljene v Službenem listu.

Po določenih zgoraj navedenih ureditev bi morale novo določene mezdne in plače veljati od 1. septembra 1944 dalje, vendar je na posredovanje Pokrajinske zveze delodajalcev na pristojnih mestih verjetno, da se bo vprašanje veljavnosti uredbe rešilo na ta način, da bodo doslej že objavljene plače in mezdne veljale od 1. decembra 1944 dalje, ostale ureditve, ki so že dostavljene šefu pokrajinske uprave, vendar še neobjavljene, pa s povratno močjo od 1. januarja 1945 dalje.

Podrobnosti že izdanih ureditev mezd in plač so razvidne iz Službenih listov št. 96, 97 in 98/1944 in 1 in 3/1945.

Odredba o preskrbi oseb na delovni službi

Ki je izšla v Službenem listu z dne 31. januarja t. l. št. 9, določa, da se za čas vpoklica ne sme razdreti službeno razmerje ter da imajo vpoklicani pravico do plače, ka-

kršno so imeli pred vpoklicem, to je da jim mora dosednji delodajalec plačati razliko med plačo pri delovni službi in prejemki pred zaposlitvijo pri delovni službi.

Na predlog delodajalca sme šef pokrajinske uprave povrniti vsoto, ki jo je izplačal na plačnih oz. mezdnih razlikah, všteti prispevke za socialno zavarovanje in davke na povračljivo poklicno plačo in druge prejemke (bruto zneske). Za prvih 14 dni plačane poklicne plače oziroma mezdne, všteti prispevke za socialno zavarovanje in davke, obremenjajo z vsem zneskom delodajalca ter se za ta čas ne daje povračilo od šefa pokrajinske uprave.

Za izračunavanje povračilne razlike se vzame za podlago, da znaša plača pri gradnji za moške po 50 lir, za ženske po 40 lir in za mladostnike pod 16 let starosti po 30 lir na dan. Hrana se računa z 20 lirami na dan.

Predlog za povračilo se mora vložiti na posebnem obrazcu pri šefu pokrajinske uprave v razmaku po štiri tedne ali mesečno, vendar najkasneje v 12 tednih ali 3 mesecih po končani zaposlitvi vpoklicanca. Uredba je stopila v veljavo s 1. novembrom 1944.

Vinko Pajk

gostilna

Ljubljana - Kolodvorska

STEKLO

PORCELAN

AVGUST AGNOLA

Ljubljana - Dunajska cesta št. 10

Jančič - Jager

Stavbeno in pohištveno pleskarstvo in soboslikarstvo
Ljubljana, Celovška 67 - Telef. 34-04

GOSTILNA **M R A K** GOSTILNA

Franjo in Slava Tomšič

Ljubljana - Rimska cesta 4 - Tel. 34-33

LENASI & GERKMAN

MANUFAKTURA

Ljubljana - Štritarjeva ulica

Ludvik Gluhak galanterija

Ljubljana

A. PINTAR

Trgovina s špecerijo in kolonialnim blagom
Ljubljana - Gosposvetska 14

Ivana Gorše

gostilna

Ljubljana, Gosposvetska cesta

LEOPOLD MAHER

LJUBLJANA

DUNAJSKA 9

Denarnišтво in zavarovalstvo

Zasluga Poštne hranilnice

60 let je te dni poteklo, ko je predložil nemški gen. poštni mojster kancelarju Bismarcku zakonski osnutek o ustanovitvi poštne hranilnice. V svoji vlogi je navedel poštni mojster med drugim, da bo omogočila poštna hranilnica varčevanje tudi revnejšim slojem in da bo s tem mnogo pripomogla k zbolšanju socialnega položaja delavcev. Čeprav pa se je Bismarck odločno zavzel za ustanovitev poštne hranilnice, je vendarle predlog o njeni ustanovitvi propadel zaradi opozicije strank. Vodja centra Windthorst je tudi odkrito izjavil, da stranke ne morejo pristati na ustanovitev poštne hranilnice, ker bi se s tem utrdilo stališče vlade, proti kateri pa so stranke v opoziciji. To odklonilno stališče je bilo za nemške stranke tem bolj neoprostljivo, ker se je l. 1888. posrečilo dr. Georgu Cochu, da se je tega leta ustanovila poštna hranilnica v Avstriji. Uspeh hranilnice je bil popoln in po desetih letih so vložili varčevalci že 1 milijon goldinarjev, nato pa so vloge naraščale od leta do leta. Se večja pa je zasluga avstrijske Poštne hranilnice, ker je izšel iz nje ves poštno-čekovni promet sedanosti. Po vključitvi Avstrije k

Nemčiji je bila Nemčiji avstrijska Poštna hranilnica podarjena in šele 1. jan. 1939 se je ustanovila tudi v Nemčiji Poštna hranilnica, ki pa šteje danes že nad 13 milijonov vlagateljev. Od teh pripada danes nič manj ko 40 odstotkov pripadnikom vojske, kajti za vojake je Poštna hranilnica posebno ugodna, ker morejo dvigniti svoje prihranke v vsakem poštnem uradu Velike Nemčije. Teh uradov pa je nad 30.000. Vsak dan more vlagatelj dvigniti 100 mark, večje zneske pa po predhodni odpovedi. Po pravici se zato more reči, da izpolnjuje Poštna hranilnica važno socialno nalogo in da jo je treba šteti med eno najbolj socialnih ustanov, ki služi edinole le celoti in narodu.

Ameriški finančni minister Morgenthau je izjavil, da je veljala dosedaj vojna Združene države Sev. Amerike 238 milijard dolarjev, sedemkrat toliko ko prva svetovna vojna.

V Wall-Streetu rastejo tečaji vrednostnih papirjev tem bolj, čim slabše so vesti s fronte ter je zaradi tega verjetnost daljšega trajanja vojne tem večja. Tako poroča njujorški »Arriba«.

Mehika bo najela zunanje posojilo v višini 200 milijonov meh. dolarjev. Posojilo bo najeto v USA, uporabilo pa se bo za izgraditev domače industrije, za razširitev cestnega omrežja in za finansiranje javnih del.

Gostilničarski vestnik

Nabava živil pri Gostinski zadrugi

Obveščamo vse gospode podjetnike, naj ne predlagajo Gostinski zadrugi za nabavo racioniranih živil samih odrezkov živilskih kart, ne da bi prej oddali naročilnice.

Gostilničarska zadruga ne sme na same odrezke izdajati nikakršnih racioniranih živil in zato ob-

veščamo vse članstvo, ki želi ista prejemati v skladišču zadruga, da predhodno odda naročilnice.

Odpiranje kavarn

Šef pokrajinske uprave je dovolil kavarniškim obratom, da smejo biti odprti za javnost od 16. do 17. ure, kar je bilo z zadnjo naredbo zaradi štedenja z električno prepovedano.

Vsi ostali obrati pa morajo biti med navedenim časom še vedno zaprti za javnost.

Kolektivne pogodbe

Sindikati je sporazumno ugotovil besedila nove kolektivne pogodbe za nestržno osebje v gostinskih obratih, obenem pa tudi predlagal spremembo obstoječe kolektivne pogodbe za strežno osebje.

Do podpisa prve in do pogajanj za spremembo druge ni prišlo iz razloga, ker so bile plače in delovni pogoji dogovorjeni na podlagi 60urnega delovnega tednika, Vrhovni komisar pa je medčasno izdal naredbo o 48urnem delovnem tedniku.

Drobnič Rozalija

Ljubljana - Moste
Zaloška 10

Robert Goli

Ljubljana, Šelenburgova ul.

Specijalna
foto - trgovina
in parfumerija

Joško Šmuc

Ljubljana, Dunajska c. 5
palača banke Slavije

Josip R. Puh

trgovina s stavbenim materialom

Ljubljana

Gradaška ulica št. 22

VANKAIT

Dr. Th. & G. BOHME

Ljubljana

Lekarna

Dr. St. Kmet

Ljubljana - Sv. Kristof

Vojnovič & Cie

Ljubljana

Na podlagi sestanka z dne 13. novembra 1944. pri Zvezi delodajalcev je bila nemškemu svetovalcu predložena vloga, da 48urni tednik v gostinskih obratih ni mogoč, ker ustvarja nevzdržen položaj v gostinski stroki.

Na to vlogo je nemški svetovalec sporočil naslednje mnenje Vrhovnega komisarja:

»Potrjujem prejem Vašega dopisa in Vam sporočam, da bom v doglednem času izdal mezdno ureditev za hotelsko, gostinsko, kavarniško in točilniško obrt.

Ta mezdna ureditev bo obsegala strežno, jedilno in točilno osebje, kakor tudi kuhinjsko, kletno in drugo pomožno osebje.

Razumljivo je, da za to gospodarsko stroko ne pride v poštev 48urni tedenski delovni čas, temveč bo redni delovni čas določen na 10 ur dnevno ali 60 ur tedensko.

S tem je bilo želji sindikata ustrezno, vendar do podpisa sklenjene pogodbe in do pogajanj za spremembo dosedanje pogodbe za strežno osebje ne bo prišlo, ker je na vidiku nova uradna ureditev, kakor je razvidno iz zgoraj citiranega dopisa.

Sindikati gostinskih podjetnikov.

Gospodarske vesti

Nemško-švicarski obračunski dogovor je bil podaljšan za pol meseca, ker se še niso končala nemško-švicarska trgovinska pogajanja.

Na kongresu italijanskih pridelovalcev pomaranč in limon so ugotovili, da je bila med vojno v Italiji uničena ena šestina nasadov. Ker je odpadel izvoz v Nemčijo, so morali mnogi pridelovalci svoje nasade skriti. Kultura pomaranč in limon pa zelo trpi tudi zaradi pomanjkanja umetnih gnojil in sredstev proti sadnim škodljivcem. Na kongresu so zahtevali od Bonomijske vlade nujne ukrepe, da se omogoči vnovčenje pomaranč in limon.

Od vsega italijanskega trgovinskega brodivja s 3,5 milijona ton je ostalo le 50 tisoč s 300.000 tonami, ki jih pridelovalci ne morejo uporabljati za italijanski uvoz živil. Večina italijanskih pridelovalcev je vrhu tega brezupno razdejana.

Po novem vinskem ceniku sme veljati v Trstu vino v drobni prodaji največ 48, v trgovini na debelo pa največ 42 lir za liter. Gostilne I. kategorije smejo pribiti na ceno 10% (največ 8 lir na liter), II. kat. 10% (največ 6 lir), III. kat. največ 4 lire in gostilne 4. kat. največ 2 lire na liter. Če se pije vino pri mizi, se plača še postrežnina.

Novi zagrebški mestni proračun predvideva 4.577 milijonov kun izdatkov in ravno toliko dohodkov. Finančno ministarstvo je novi proračun že odobrilo.

Na Hrvaškem bodo letos zasadili 330 milijonov tobačnih sadik.

Madžarska papirna industrija je začela ustaviti izdelovanje vseh vrst papirja, ki jih je mogoče pogrešati. Industrijska centrala je naglasila, da je bila ta omejitev proizvodnje potrebna zaradi tega, ker je Madžarska doslej v primerjavi z vsemi ostalimi evropskimi deželami najmanj omejevala svojo proizvodnjo papirja.

Umrla nam je naša srčno dobra, skrbna mama, stara mama, prababica, sestra in teta

Ivana Florjančič roj. Čelešnik
trgovka in posestnica

Pogreb bo v sredo 21. t. m. ob 10. uri z Zal, kapela Sv. Antona k Sv. Križu.

Ljubljana, Bled, 19. febr. 1945.

Zalujoče rodbine:

Florjančič, Bohinjec, Miculinič, Pleško.

Lampič Alojz

krznar in izdelovatelj čepic

Ljubljana - Sv. Petra cesta 7